

Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje

Izkušnje in potreba po skupnostnem pristopu pri krepitvi zdravja brezposelnih oseb in njihove zmožnosti za delo

Sanja Belec, Zavod RS za zaposlovanje

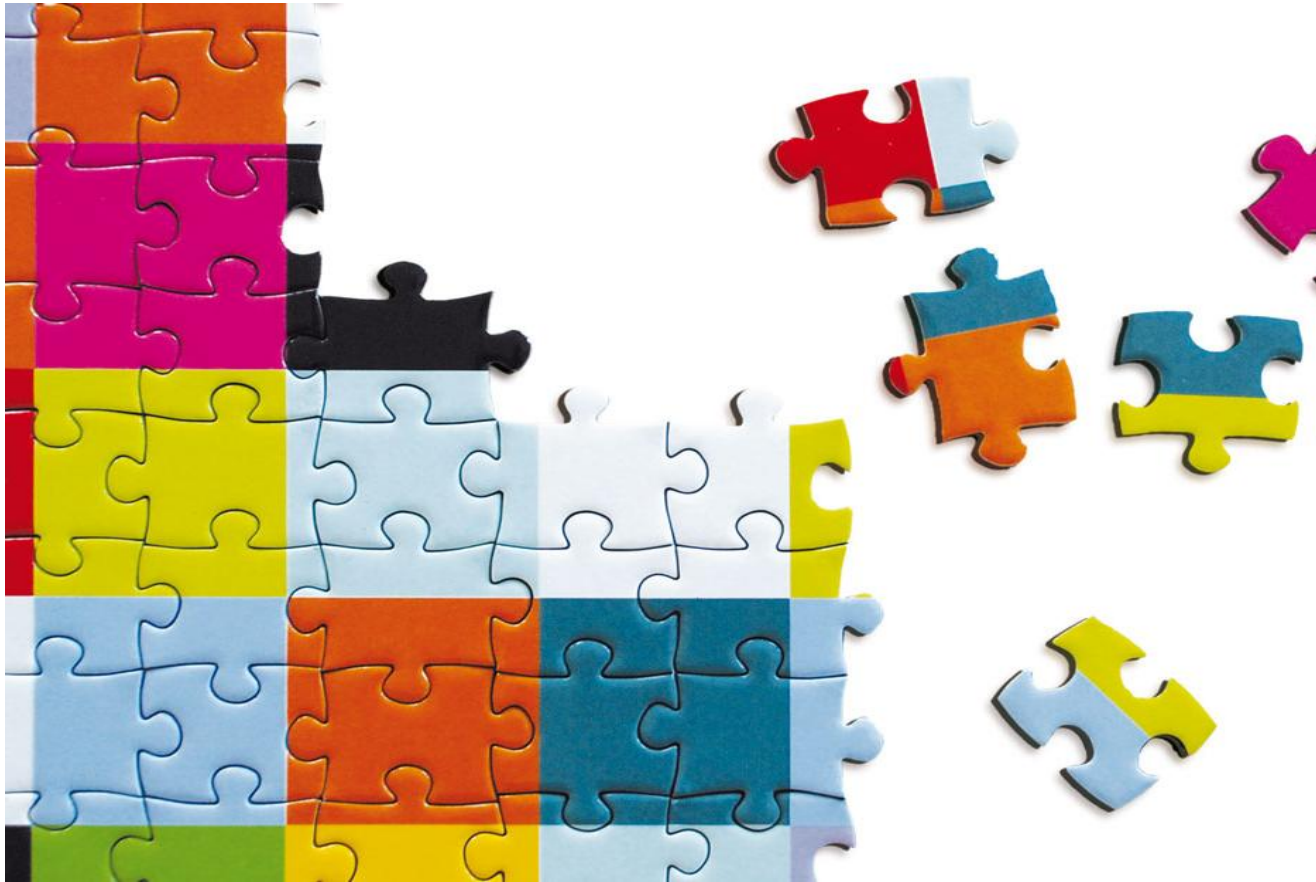

Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje

Vsebina

1. Struktura brezposelnih oseb, dolgotrajno brezposelne osebe in ovire pri uspešnem vstopu/vrnitvi na trg dela
2. Zmožnost za delo in potreba po storitvah za ohranjanje/krepitev zdravja
3. Prepoznavanje in obravnava zdravstvenih ovir pri Zavodu RS za zaposlovanje
4. Enotna vstopna točka in sodelovanje med UD in CSD
5. Programi socialne aktivacije
6. Izkušnje UD pri sodelovanju v projektu Skupaj za zdravje
7. Povezovanje z drugimi deležniki – kaj potrebujemo?

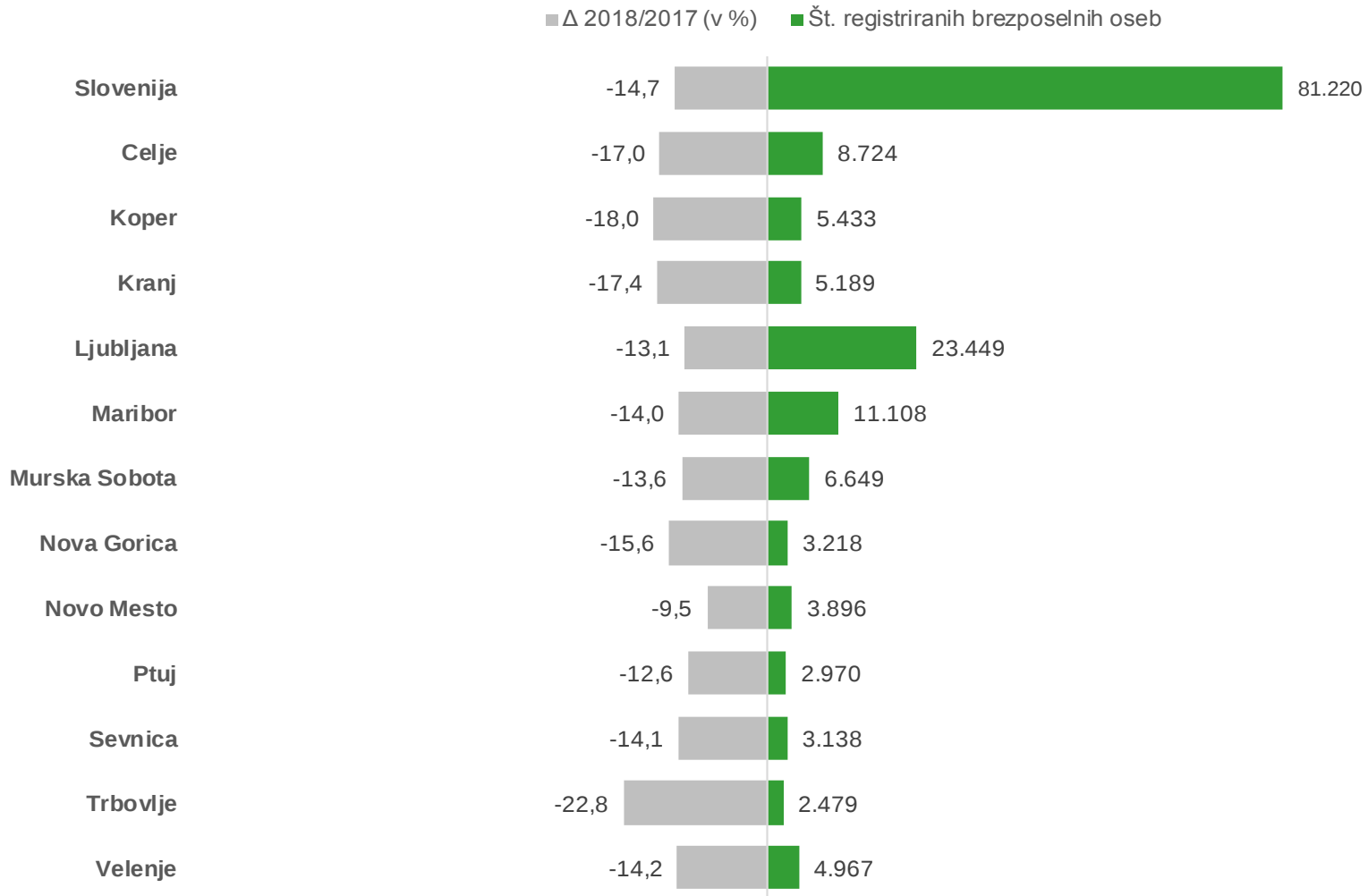

Struktura brezposelnih oseb, dolgotrajno brezposelne osebe in ovire pri uspešnem vstopu/vrnitvi na trg dela

Število registriranih brezposelnih oseb po OS v marcu 2018 in primerjava stanja glede na marec 2017

Struktura brezposelnosti, marec 2018

Ženske	Starejši	Mladi	Iskalci prve zaposlitve	Dolgotrajno brezposelni	Invalidne osebe
50,4 %	40,4 %	19,1 %	15,9 %	52,0 %	17,8 %

Raznovrstnost in kompleksnost razlogov za (zelo) dolgotrajno brezposelnost

- osebne okoliščine, način življenja, nemobilnost (brez voznškega izpita, avta, ni javnega prevoza), + 60, pripadnost etničnim skupinam, bivši zaporniki, osebe v postopkih osebnega stečaja, osebe z nezdravljenimi odvisnostmi, s težavami v duševnem zdravju, zdravstvene težave, invalidnost....
- motivacija
- **socialne težave** - prejemniki denarno socialne pomoči:
  - I. 2017 - dobra tretjina prejemnikov denarno socialne pomoči
  - konec marca 2018 je bilo v evidenci BO 32.869 (40,5 %) prejemnikov DSP
  - Dolgotrajni prejemniki DSP

Zmanjšana zmožnost za delo

- Zavod delodajalcem težko zagotavlja kader ne le zaradi strukturnih neskladij med razpoložljivimi delovnimi mesti ter poklici in delovnimi izkušnjami brezposelnih oseb, temveč je težava tudi v tem, da ima velik delež brezposelnih oseb takšne zdravstvene omejitve, ki jih pomembno ovirajo pri vrnitvi na trg dela.
- Velik delež dolgotrajno brezposelnih oseb, ki so starejše, z nižjimi ravni dosežene izobrazbe ter z različnimi situacijskimi in zdravstvenim ovirami.

Zdravstvene težave brezposelnih oseb

- raznolika zdravstvena stanja od prehodnih/akutnih stanj, ki pomenijo začasno nezmožnost za delo, do dolgotrajnih/kroničnih težav in invalidnosti
- spremembe in upad delovnih sposobnosti, ponavljajoče se in dolgotrajne zdravstvene težave, težave v duševnem zdravju, odvisnosti in invalidnost
- zadnje desetletje je pri Zavodu povprečno prijavljenih med 15 in 20 % invalidov
- med invalidi prevladujejo delovni invalidi, ki so postali invalidi v času, ko so bili zaposleni
- med (delovnimi) invalidi prevladujejo starejši z nižjimi ravni dosežene izobrazbe in s poklici, ki zahtevajo fizično moč in vzdržljivost

Brezposelne osebe potrebujejo storitve za krepitev zdravja

- zaradi slabšega ekonomskega položaja, stiske in stresa zaradi izgube zaposlitve so bolj izpostavljene zdravstvenim tveganjem in manj zdravemu življenjskemu slogu ter posledično zmanjšani zmožnosti za delo
- zmožnost za delo je pogoj za uspešno vključevanje na trg dela, zato je skupnostni pristop pri skrbi za zdravje brezposelnih izredno pomemben

Prepoznavanje in obravnava zdravstvenih ovir pri Zavodu RS za zaposlovanje

Storitve Zavoda glede na potrebe stranke

ODPRAVLJANJE OVIR PRI ZAPOSLOVANJU ZARADI ZDRAVSTVENIH TEŽAV

***spremembe in upad
delovnih sposobnosti**

***ponavljajoče se in
dolgotrajne**

zdravstvene težave

***težave v duševnem
zdravju**

*odvisnost

*invalidnost

- poglobljeno karierno svetovanje
- zaposlitvena rehabilitacija
- vključitev v ukrepe APZ
- zdravstveno zaposlitveno svetovanje
- predstavitev medinstitucionalni komisiji zaradi ocene o začasni nezaposljivosti

Odpravljanje zdravstvenih ovir pri zaposlovanju

Kako?

Kdaj?

ZDRAVNIK SVETOVALEC

Svetovanje

Prepoznavanje

Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje

Zakaj pridobiti mnenje zdravnika svetovalca?

Prepoznavanje **oviranosti osebe pri zaposlovanju** zaradi:

- **dolgotrajnih zdravstvenih težav**
- odvisnosti
- težav v duševnem zdravju
- **invalidnosti**

Ali je obseg zdravstvenih težav tako velik, da bistveno **zmanjšuje zaposlitvene možnosti** osebe?

ALI SO ZAPOSLOTITVENI CILJI USTREZNI?

Kakšno je ustrezno delovno mesto? Prilagoditve?

Ustreznost vključitve v APZ? Rehabilitacija?

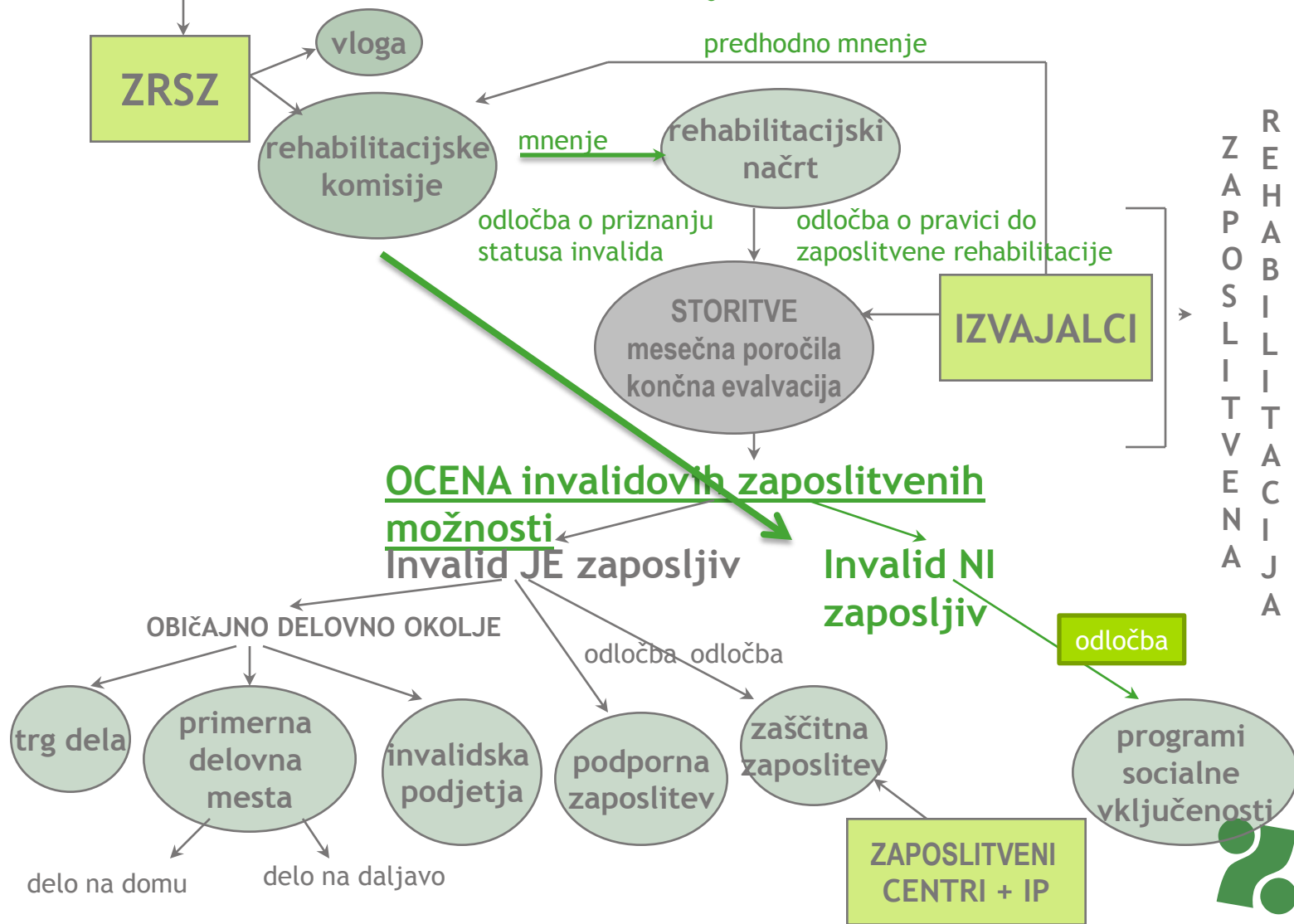

Rehabilitacijsko svetovanje in vkljucevanje v storitve zaposlitvene rehabilitacije

Pridobitev statusa invalida in pravica do zaposlitvene rehabilitacije

**Enotna vstopna točka in sodelovanje
med UD in CSD**

Enotna vstopna točka in potreba po integriranih storitvah/obravnavi DBO

- CSD in UD sodelujejo pri pripravi predlogov za začasno nezaposljuje in vključevanju **v socialno aktivacijo**
- EK priporoča **enotno vstopno točko za dolgotrajno brezposelne osebe** in tesnejše sodelovanje med UD in CSD
- integracijski načrt bi moral vključevati ne le storitve na trgu dela, temveč individualizirane rešitve, ki zajemajo storitve različnih ponudnikov (javno zdravstvo, izobraževanje in usposabljanje, socialno varstvene storitve, delovanje s CSD...)
- ni še povezovanja **med integracijskim načrtom za DBO in dogovorom o aktivnem reševanju socialne problematike (CSD)** – potrebne zakonske spremembe tudi zaradi varstva osebnih podatkov

Aktivnosti namenjene reševanju dolgotrajne brezposelnosti oseb

Zaposlitveni načrt (integracijski):

- pomoč pri iskanju zaposlitve
- izobraževanje in usposabljanje vključno z jezikovnimi usposabljanji
- poglobljeno karierno svetovanje
- rehabilitacijsko svetovanje
- **mentorstvo**
- **pomoč pri urejanju bivanja, varstva otrok in prevoza**
- **pomoč pri odpravljanju težav v duševnem zdravju in spoprijemanju z odvisnostmi**
- **priznavanje neformalnega in formalnega učenja**

Individualizirana ponudba storitev različnih ponudnikov (ZRSZ, CSD, NIJZ – Centri za krepitev zdravja...), ki je na nacionalnem nivoju dostopna dolgotrajno brezposelnim osebam glede na njihove potrebe

Socialna aktivacija

PROGRAMI SOCIALNE AKTIVACIJE

CILJ splošno:

- **Opolnomočenje** ciljnih skupin za približevanje trgu dela in aktiven pristop k reševanju socialne in zaposlitvene problematike
- **Krepitev povezovanja** različnih deležnikov v lokalnem okolju (CSD, ZRSZ, občin, nevladnih org., izobraževalnih ustanov, (socialnih) podjetij...
- **Koordinator SA (KSA)** sodeluje z izvajalcem programa, UD, CSD in drugimi v lokalnem okolju

**Izkušnje UD pri sodelovanju v projektu
Skupaj za zdravje**

Izkušnje pri sodelovanju v projektu Skupaj za zdravje v času od 2015 do 2016

- vključeni uradi za delo: Celje, Vrhnika in Sevnica
- svetovalci zaposlitve so osebe informirali o možnostih vključevanja v zdravstvene storitve, jih spodbujali k skrbi za zdravje ter da si zagotovijo osebnega zdravnika
- izpolnjevanje vprašalnikov NIJZ in poročanje
- udeležba svetovalcev zaposlitve na izobraževanjih v sklopu projekta
- vključevanje brezposelnih v aktivnosti CKZ
- “Dan odprtih vrat” za iskalce zaposlitve – CKZ so na uradu za delo izvajali delavnice za krepitev zdravja (Zvišan krvni tlak in sladkor, Srce, ožilje, nezdrave maščobe, Tehnike sproščanja ipd.)
- **sodelovanje s CKZ se je ohranilo tudi po zaključku projekta** – izvedba delavnic za zaposlene pri ZRSZ, sodelovanje na Dnevu zdravja pri ZRSZ (npr. predavanja, meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka ipd.), aktivnosti za brezposelne osebe

UD Celje

- Patronažna sestra je enkrat mesečno prihajala za dve uri na UD – na razpolago za splošna vprašanja vsem osebam, ki so prišle v tem času na Zavod
- sodelovanje s CKZ se je ohranilo tudi po zaključku projekta – izvedba delavnic za zaposlene pri ZRSZ, sodelovanje na „Dnevu zdravja“ pri ZRSZ (npr. predavanja, meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka ipd.)

UD Sevnica

- redno sodelovanje na „Dnevu odprtih vrat“
- tudi po zaključku programa vsaka dva meseca predavanja CKZ za ranljive skupine (predstavitev preventivnih in presejalnih programov, zdrav življenjski slog)
- „Dan odprtih vrat“ – zelo dobre izkušnje (želijo tudi v Krškem in Brežicah)
- ciljno sodelovanje: starejši, DBO, osebe s težavami v duševnem zdravju (tudi depresije)
- sodelovanje na „Dnevu zdravja“ za zaposlene ZRSZ

UD Vrhnika

- delavnice in promocija zdravega načina življenja najprej na lokalni ravni, potem tudi pri drugih notranjskih UD, več predstavitev za brezposelne osebe in dolgotrajno brezposelne osebe
- delavnice za vse zaposlene na notranjskih UD, tudi test hoje, predstavitev zdravega načina življenja za vse zaposlene pri OS Ljubljana
- predstavitev Centra za krepitev zdravja ZD Vrhnika na „Dnevu odprtih vrat“ ZRSZ

Kaj predlagajo UD, ki so bili vključeni v projekt?

Potreba po razširitvi sodelovanja in aktivnosti:

- za osebe s težavami v duševnem zdravju, depresije
- alkoholna problematika in odvisnosti
- usposabljanja za svetovalce zaposlitve -
prepoznavanje težav pri osebah in prvi ukrepi
- informiranje in ozaveščanje o preventivnih storitvah
- **vključevanje delodajalcev - ukrepi na delovnem mestu**

Kaj pravijo sodelavci na UD, ki so sodelovali v projektu Skupaj za zdravje ?

- Naša naloga v okviru projekta je bila prepoznavanje zdravstvenih ovir, usmerjanje na CKZ ter izpolnjevanje vprašalnikov. Mislamo, da smo to dobro opravili in da je bilo to delo vredno opraviti.
- Celostna skrb za zdravje in za KREPITEV zdravja mora potekati v celotni vertikali od rojstva do starosti. Osebe v evidencah Zavoda (predvsem DBO) so ena najbolj ranljivih skupin.
- Z ljudmi smo odpirali teme, ki jih morda v rednem svetovalnem procesu ne bi odpirali.
- **Smo ZA in skupaj se bomo borili za boljše zdravje in zmanjševanje neenakosti v zdravju odraslih!**

**Povezovanje z drugimi deležniki
– kaj potrebujemo?**

POVEZOVANJE Z DRUGIMI DELEŽNIKI

Stanje:

medresorsko sodelovanje na lokalnem nivoju je bolj ali manj prepuščeno dobri volji, samoiniciativnosti vodstev posameznih organizacij in strokovnih delavcev, »tradiciji« sodelovanja v posameznem lokalnem okolju

Kaj bi lahko storili?

1. določitev koordinatorja aktivnosti (NIJZ)
2. tesnejše sodelovanje UD in CSD
3. priprava dogovorov/protokolov o sodelovanju na nacionalnem in lokalnem nivoju

Možnosti sodelovanja Zavoda pri izvajanju storitev za krepitev zdravja

- vključitev v usposabljanja za prepoznavanje zdravega življenjskega sloga in tvegane vedenja za zdravje ter o vstopnih točkah
- jasno opredeljeni viri pomoči, kamor lahko po potrebi napotimo brezposelne osebe (dobro sodelovanje s CSD)
- usmerjanje BO na vstopne točke pri CSD, zdravstvenih domovih in NVO
- informiranje in ozaveščanje brezposelnih oseb in delodajalcev (diseminacija gradiv v prostorih UD, na spletni strani Zavoda z objavo povezav na spletne strani z informacijami, objava dogodkov v spletnem iskalniku dogodkov Zavoda, sodelovanjem na posvetih...)

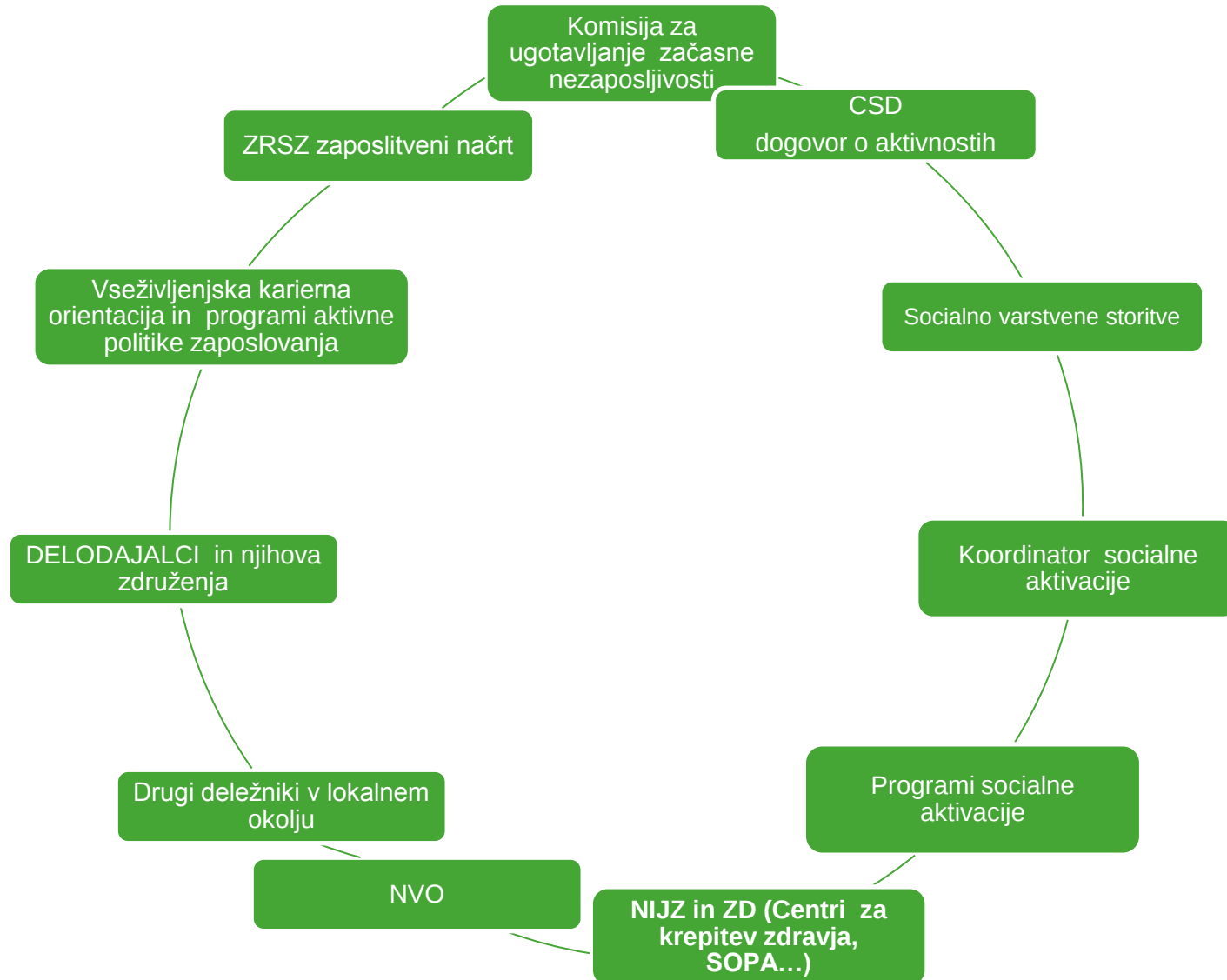

Možne točke za prepoznavanja življenjskega sloga in zdravstvenih tveganj UD ter za ozaveščanje

1. osnovno karierno svetovanje
2. poglobljeno karierno svetovanje:
  - poglobljeno karierno svetovanje pri ugotavljanju situacijskih ovir
  - rehabilitacijsko svetovanje
  - zdravstveno zaposlitveno svetovanje
3. v okviru delavnic vseživljenjske karierne orientacije
4. v programih socialne aktivacije
5. v okviru določenih ukrepov **APZ** – npr. Učne delavnice
6. dogodki za delodajalce - spodbujanje k vključevanju v aktivnosti za promocijo zdravega življenjskega sloga

SKUPNOSTNA OBRAVNAVA V LOKALNI SKUPNOSTI

Hvala za vašo pozornost

